

La forma fílmica (i III)

Josep Franco

Comencem per definir, dit això(1), què és un film. Abans hauríem de contestar a la pregunta, quins són els límits de la interpretació d'un film, qui o què els imposa. Si els límits vénen impostats pel propi film (Odin, 1983), és a dir, que allò que pot fer és bloquejar determinades mirades significatives, per la seva pròpia base estructural, estariem atorgant-li, al film, a la *intentio operis*, uns marges tan definits i acotats, dels quals no en podríem sortir, que automàticament implicarien la presumpció d'estar davant d'un objecte tancat que imposa la seva lectura i, conseqüentment, el significat resultant. Això seria una forma de descripció pròpia del cinèfil, convertida en el treball d'esbrinar qui és l'assassí, això és el significat. Per tant, acceptant el fet que els límits, per tal d'evitar una lectura delirant i/o aberrant, no han de sortir dels anomenats pressupostos correctes, això és, de l'espai textual que nosaltres hem construït per tal de disfrutar del film i extreure'n una, entre moltes, direccions de sentit, hem de concloure que aquest no sortirà del film

implica, i no exclou, establir un diàleg entre l'espai espectacular (enunciatari) i l'espai textual (enunciador) del film que parla en forma de regles de correspondència. Regles, repetim, que hem destriat nosaltres, comentaristes, i hem

jerarquitzat també nosaltres, espectadors. Els signes produeixen, efectivament una idea en l'espectador, una resposta en forma de significat. Vist que aquesta proposta no pot venir de l'autor, ni del productor ni del director, de la *intentio auctoris*, perquè en el cinema el concepte d'autor està absolutament problematitzat, malgrat la lectura cinèfila encara s'entesta a atorgar-li no se sap ben bé quins poders (que si estam davant d'un film d'autor; que si en aquest film qui manava era el productor, etcètera), sembla lògic esbrinar si allò que es diu en un film, allò que trobam, és allò que el text diu en virtut de la seva coherència textual i el sistema significant que li serveix de base, *intentio operis*; o bé, és allò que el propi espectador és capaç de veure en base al seu propi sistema d'expectatives, *intentio lectoris* (Eco, 1990). El que sí que és veritat és que, en qualsevol cas, l'espectador interpel·la el film perquè aquest li digui precisament allò que l'espectador vol escoltar, i fruit així de l'experiència del saber, perquè un film és un artefacte construït, en què la realitat no funciona com a pressuposada, sinó com a resultat d'un treball de construcció de sentit. És l'espectador qui se la construeix, a la seva mesura, abandonant la seva quotidianitat, deixant-se endur cap al territori en què les preguntes no obtenen resposta sinó satisfacció; el món de l'imaginari, el món on es poden articular preguntes sense nom, que suren *real*. □

(1) Vegeu els articles publicats als números 44 i 45 de maig i setembre de *Temps Moderns*. Allí, més per mandra que altra cosa, no vàrem afegir les referències bibliogràfiques que ara indicam: ECO, Umberto (1975). *Tratado de Semiología General*. Barcelona: Lumen. ____ (1990). *The Limits of Interpretation*. Bloomington: Indiana University Press. ODIN, Roger (1983). "Pour une sémiopragmatique du cinéma", *Iris*, 1.